

Urdsdokka (Holtefjell)

*

Referansedata

Fylke: Buskerud
Kommune: Øvre Eiker
Kartblad: 1714 I
H.o.h.: moh
Areal: 373 daa

Prosjektilhørighet: Frivilligvern 2009
Inventør: JKL
Dato feltreg.: 08.09.2005, 18-10-2009
Vegetasjonsone: Mellomboreal
Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk

Sammendrag

Undersøkellesområdet ligger like sørvest for Hoggjern og Myrehogget på åsen nordvest for Hokksund i Øvre Eiker kommune. Området er kupert med avrundete koller, skrenter med innslag av vertikale bergvegger, og slake parti med myrer og tjern. Bergrunnen består av grunnfjellsgneis (båndgneis og granittisk til diorittisk gneis).

Ingen kjerneområder er avgrenset.

Fattige vegetasjonstyper dominerer i området. I lisdene står grandominert blåbærskog. I østvendte skrenter under Urdsdokka inngår også små flekker med rikere lågurtvegetasjon. På slakere mark er det barblandingsskog på røsslyng-blokkemark oppsplittet av fattige myrer og furumyrskog. Med unntak av de mest produktive granskogsliene (primært nederst i østskrenten sør for Urdsdokka) er skogen innenfor undersøkelsesområdet generelt glissen og lavproduktiv. Granskogen er overveiende i tidlig til full aldersfase. Trealdere er relativt lav; få trær er over ca 120 år. Dødvemengden er lav med bare spredte granlæger. På skrinne mark er deler av skogen fra gammelt av ikke like hardt gjennomhogd. Størst innslag av gamle trær er det på ryggen like nordvest for Vestre Hoggjern, og på østkanten av åsryggen rett sør for Vestre Hoggjern. Her finnes en del gran og furu på ca 150-250 år. Enkelte furuer er trolig mellom 300 og 400 år. Dødvedelementer opptrer likevel sparsomt, og dødvdekontinuiteten er svak.

Et fåtall moderat krevende gammelskogsarter ble funnet innenfor undersøkelsesområdet. Langt flere krevende arter ble imidlertid funnet like utenfor dette arealet (på vei til og fra undersøkelsesområdet).

Utenom forekomsten av gamle bartrær har lokaliteten ingen spesielle kvaliteter som virker positivt inn på verdivurderingen. Høy beliggenhet og svært begrenset størrelse gjør at lokaliteten knapt har verneverdi isolert sett. Grunnet bl.a. store utvildelsesmuligheter er lokaliteten likevel gitt lokal verneverdi.

Lokaliteten vil ikke kunne bidra nevneverdig til inndekking av prioriterte mangler ved skogvernet.

Feltarbeid

Området ble undersøkt av Jon T. Klepsland (BioFokus) i løpet av en dag i oktober 2009. Undersøkelsesområdet ble rimelig godt undersøkt.

Tidspunkt og værrets betydning

Dagen bød på oppholdsvær og gode registreringsforhold. Tidspunktet var gunstig m.h.t. de fleste relevante og ettersøkte organismegrupper.

Utvelgelse og undersøkelsesområde

Området er meldt inn som et såkalt frivillig-vern objekt. Direktoratet for Naturforvaltning står som oppdragsgiver. Kart med arbeidsgrensene ble mottatt av fylkesmannen i Buskerud.

Tidligere undersøkelser

Et større område av Holtefjell ble vurdert i forbindelse med verneplan fase I av barskogsvernet (Korsmo et al. 1991, Korsmo & Svalastog 1995). Holtefjell-området ble da vurdert å være et "nasjonalt svært viktig typeområde" grunnet stort gammelskogsareal uten eller med få nyere inngrep.

Røsok (1999) og Hanssen (2000) har begge gjort nøkkelbiotopregistreringer i Holtefjell-området, og disse er senere konvertert til naturtyperlokalteter (Naturbase 2009). Imidlertid ligger ingen nøkkelbiotoper/naturtyperlokalteter innenfor det aktuelle undersøkelsesområdet. Søk i Artskart (2009) gav heller ingen interessante treff innenfor aktuelt areal.

Beliggenhet

Undersøkelsesområdet ligger like sørvest for Hoggjern og Myrehogget på åsen nordvest for Hokksund i Øvre Eiker kommune.

Naturgrunnlag

Topografi

Området er kupert med avrundete koller, skrenter med innslag av vertikale bergvegger, og slake parti med myrer og tjern.

Geologi

Berggrunnen består av grunnfjellsgneis (båndgneis og granittisk til diorittisk gneis) (NGU 2009a). Området er grunnlendt med mye berg i dagen (NGU 2009b).

Vegetasjonsgeografi

Vegetasjonseksjon: O1-Svakt oseanisk, vektasjonsone: mellomboreal 80% nordboreal 20% .

Området ligger i følge Moen (1998) i mellomboreal vegetasjonssone, men høyere liggende deler har nordboreale vegetasjonstrekk. Området ligger i svakt oseanisk seksjon.

Vegetasjon og treslagsfordeling

Fattige vegetasjonstyper dominerer i området. I lisidene står grandominert blåbærskog. Granskogen er konsentrert til de østvendte liene sørøst for Urdsdokka. På slakere mark er det barblandingskog på røsslyng-blokkebærmark oppsplittet av fattige myrer og furumyrskog. Typisk for fattigmyrene er hvitlyng, småtranebær, småbjørneskjegg, sveltestarr, litt slåtestarr, flasketarr, blåtopp og flekkmarihånd. På kollene står røsslyng-furuskog/ knauskog. I østvendte skrenter under Urdsdokka inngår også små flekker med rikere lågurtvegetasjon. Bl.a. inngår taggbregne, ormetelg, blåveis, teiebær, markjordbær og fingerstarr. Her opptrer også mer løvrike parti med bjørk, rogn, selje og litt hassel. Nedenfor disse skrentene er det tendenser mot intermediær fastmattemyr med bl.a. dvergjamne, stjernestarr og tepperot. Helt unntaksvis opptrer småbregneskog med innslag av teiebær og myskegras.

Skogstruktur og påvirkning

Med unntak av de mest produktive granskogsliene (primært nederst i østskrenten sør for Urdsdokka) er skogen innenfor undersøkelsesområdet generelt glissen og lavproduktiv. Den mer produktive granskogen sørøst for Urdsdokka er overveiende i tidlig til full aldersfase. Skogen er svakt til middels godt flersjiktet og fleraldret, med største stammediameter for gran omkring 50 cm dbh. Få trær er over ca 120 år. Dødvedmengden er lav med bare spredte granlæger i fortrinnsvis lave nedbrytningsstadier. Tettheten av gamle (50-70 år) stubber er høy. Løvtrærne er som regel temmelig småvokste, men i enkelte løvdominerte parti inngår noen store seljetrær på inntil 50-60 cm dbh.

På skinnere mark er skogen fra gammelt av ikke like hardt gjennomhogd, i allefall ikke overalt. Størst innslag av gamle trær er det på ryggen like nordvest for Vestre Hoggtjern, og på østkanten av åsryggen rett sør for Vestre Hoggtjern. Her finnes en del gran og furu på ca 150-250 år. Enkelte furuer er trolig mellom 300 og 400 år, og største observerte furu er ca 80 cm dbh. Dødvedelementer opptrer likevel sparsomt, og dødvedkontinuiteten er svak. Men i randsonen av undersøkelsesområdet finnes spredte virkelig gamle og mosegrodde granlæger.

Kjerneområder

Det ble ikke avgrenset kjerneområder på lokaliteten Urdsdokka (Holtefjell)

Artsmangfold

Et fåtall moderat krevende gammelskogsarter ble funnet innenfor undersøkelsesområdet. Av sopp gjelder dette ett funn hver av granrustkjuke, duftskinn og rynkeskinn på granlæger, og ett funn av gammelgranskål på gammel levende gran. Av gammelskogstilknyttete lav ble det funnet små mengder gubbeskjegg på gran, piggskjegg m.fl. på furu og randkvistlav på bergvegg. På eldre selje litt grynvrønge, glattvrønge, vårknopplav og bleik knopplav. Grunnlaget for mer krevende arter innenfor dette arealet anses foreløpig som dårlig.

Her kan nevnes at like utenfor undersøkelsesområdet (på vei til og fra) ble det gjort funn av langt flere og dels mer krevende gammelskogsarter. I tillegg til alle de nevnte ble det funnet svartsonekjuke, kjøttkjuke, gulrandkjuke, blodkjuke, Skeletocutis carneogrisea, sprikeskjegg og kort trollskjegg.

*Tabell: Artsfunn i Urdsdokka (Holtefjell). Kolonnen **Totalt antall av art** summerer opp antall funn innenfor området. 0 betyr at artsfunnet ikke er tallfestet, men begreper som mye, en del, sparsomt, spredt o.l. er brukt. Det store tallet i kolonnen **Funnet i kjerneområde** henviser til hvilke kjerneområder arten er funnet. Det lille tallet angir hvor mange funn som er gjort i hvert kjerneområde. 0 betyr tekstlig kvantifisering. Små tall uten kjerneområdenummer angir funn utenfor kjerneområder.*

Gruppe	Vitenskapelig navn	Norsk navn	Rødliste-status	Totalt antall av art	Funnet i kjerneområde (nr)
Busk- og bladlav	Alectoria sarmentosa	Gubbeskjegg	NT	2	2
Skorpelav	Biatora efflorescens	Bleik knopplav		1	1
Sopp vedboende	Phellinus ferrugineofuscus	Granrustkjuke		1	1
	Phlebia centrifuga	Rynkeskinn	NT	1	1
	Pseudographis pinicola	Gammelgranskål	NT	1	1

Avgrensning og arrondering

Grensene for verneverdig område er trukket opp etter grensene for undersøkelsesområdet. Denne avgrensningen er liten i areal og fanger dårlig opp gammelskogsverdiene i Holtefjell-området (se under "tidligere undersøkelser"). M.a.o. er det sannsynligvis store utvidelsesmuligheter, spesielt mot nordøst og sørøst.

Det lille arealet virker også negativt på arronderingskriteriet. Her spiller også beliggenheten og naturegenskapene inn.

Andre inngrep

Et par mye brukte stier/ løypestraséer går gjennom det aktuelle området.

Vurdering og verdisetting

Lokaliteten er høytliggende og svært liten i areal. Påvirkningsgraden fra gammelt av er høy med unntak av visse skrinne ås- og bergrygger med glissen furudominert skog. Dette begrenser mulighetene for et variert artsmangfold med innslag av krevende arter, både nå og i fremtiden. Ikke noe areal innenfor undersøkelsesområdet er vurdert å ha tilstrekkelige naturkvaliteter for avgrensning av naturtypelokalitet.

Området scorer lavt på de fleste kriterier unntatt variasjon og gamle bartrær. Utenom forekomsten av gamle bartrær har lokaliteten ingen spesielle kvaliteter som virker positivt inn på verdivurderingen. Høy beliggenhet og svært begrenset størrelse gjør at lokaliteten knapt har verneverdi isolert sett. Grunnet store utvidelsesmuligheter, og tross alt forekomst av spredte viktige strukturelementer også innenfor grensene, er lokaliteten likevel gitt lokal verneverdi.

Lokaliteten vil ikke kunne bidra nevneverdig til inndekking av prioriterte mangler ved skogvernet (Framstad et al. 2002, 2003).

Tabell: Kriterier og verdisetting for kjerneområder og totalt for Urdsdokka (Holtefjell). Ingen stjerner (0) betyr at verdien for kriteriet er fraværende/ ubetydelig. Strek (-) betyr ikke relevant. Se ellers kriterier for for verdisetting i metodekapittelet.

Kjerneområde	Urørt-het	Død-ved mengde	Død-ved kont.	Gamle bar-trær	Gamle løvtrær	Gamle edel-løvtrær	Tre-slags-fordeling	Varia-sjon	Tre-slags-varia-sjon	Vegeta.-varia-sjon	Rik-het	Arter	Stør-relse	Ar-ron-der-ing	Sam-let verdi
Totalt for Urdsdokka (Holtefjell)	**	*	*	**	*	0	*		**	**	*	*	*	*	*

Referanser

Artskart 2009. Artsdatabanken & GBIF Norge, internett. <http://artskart.artsdatabanken.no/>

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Branderud, T. E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. - NINA oppdragsmelding 769. 9pp.

Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. og Brandrud, T.E., 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. Fagrapport 54, NINA. 146 s.

Hanssen, E.W. 2000. Nøkkelbiotopregistreringer på Holtefjell i Flesberg og Øvre Eiker kommuner. Notat 6s.

Korsmo, H., Moe, B. & Svalastog, D. 1991. Verneplan for barskog. Regionrapport for Øst-Norge. NINA Utredning 25: 1-190.

Moen, A., 1998. Nasjonalatlas for Norge: Vegetasjon. Statens kartverk, Hønefoss, 199 s.

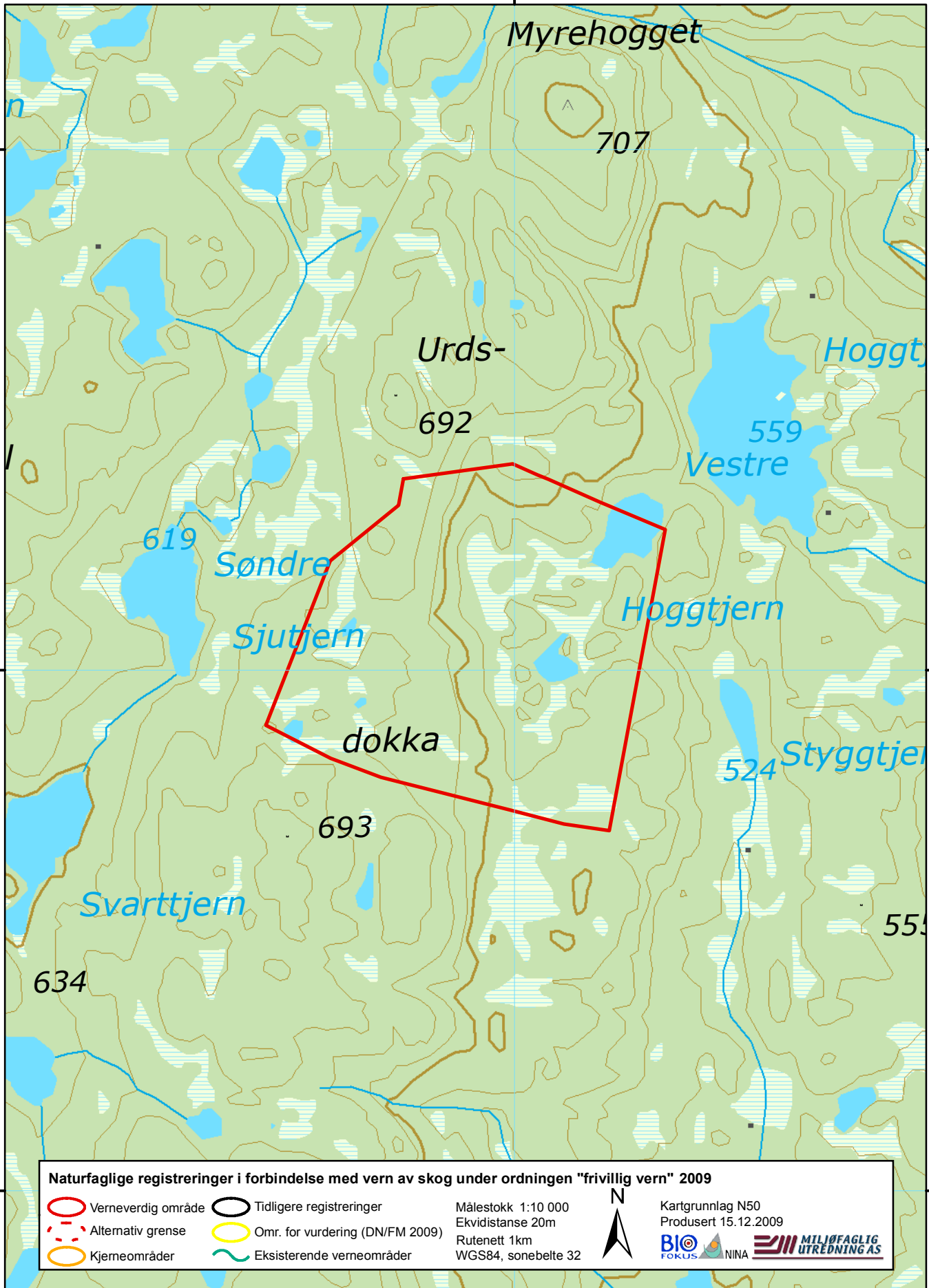
Naturbase 2009. Direktoratet for Naturforvaltning. http://dnweb12.dirnat.no/nbinnsyn/NB3_viewer.asp

Norges Geologiske Undersøkelse. 2009. Berggrunnskart. Tilgjengelig fra: <http://www.ngu.no/kart/bg250/>

Norges Geologiske Undersøkelse. 2009. Kart over løsmasser. Tilgjengelig fra: <http://www.ngu.no/kart/losmasse/>

Røsok, Ø. 1999. Nøkkelbiotopregistreringer i Holtefjells randområder. Skogtakst, skogbrukets takstselskap. Rapport 1-1999. 17s.

Svalastog, D. & Korsmo H. 1995. Inventering av verneverdig barskog i Buskerud. – NINA oppdragsmelding 360.

Bilder fra området Urdsdokka (Holtefjell)

Blikk over Vestre Hoggjern mot vest. Foto: Jon T. Klepsland

Myr og røsslyng-bokkebærfuruskog sentralt i området. Foto: Jon T. Klepsland

Gammel furu i sørøstre hjørne av området. Foto: Jon T. Klepsland

Utsikt fra Urdsdokka og sørover. Foto: Jon T. Klepsland